

V Bruseli 27. februára 2025
(OR. en)

6515/25

COMPET 89
IND 49
EMPL 67
SOC 98
ECOFIN 208
POLCOM 39
FIN 239
FISC 38
ENV 101
CLIMA 45
ENER 36
ATO 6
MAP 2
RECH 69
RC 9

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 27. februára 2025

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

---

Č. dok. Kom.: COM(2025) 85 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV
Dohoda o čistom priemysle: spoločný plán konkurenciechopnosti a dekarbonizácie

---

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 85 final.

Príloha: COM(2025) 85 final

V Bruseli 26. 2. 2025
COM(2025) 85 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Dohoda o čistom priemysle: spoločný plán konkurenciechopnosti a dekarbonizácie

1. Úvod

Priemyselná základňa Európy je ústredným prvkom našej identity a podopiera našu konkurencieschopnosť. Náš kontinent má bohaté priemyselné dedičstvo. Naše priemyselné odvetvia sú už desaťročia v popredí technologického pokroku. Poháňali hospodársky rast a udržiavali náš sociálny model. Teraz potrebujú sľubnú budúcnosť. Európa je pre ňu vďaka svojim mnohým silným stránkam tým správnym miestom. Má talenty, podnikateľov, vlastníkov podnikov, pracovníkov aj spotrebiteľov. Má schopnosť stimulovať inovácie a formovať globálny pokrok. Zároveň má silné sociálne trhové hospodárstvo, ktoré sa opiera o predvídateľné právne prostredie. Bez silnej priemyselnej zložky neexistuje odolné hospodárstvo.

Európa je však vystavená čoraz väčšiemu geopolitickému napätiu, pomalému hospodárskemu rastu a technologickej konkurencii. V tejto novej ére sa ukázalo, že stratégia konkurencieschopnosti a dekarbonizácie je aj bezpečnostnou nevyhnutnosťou. EÚ musí urýchlene riešiť tri výzvy naraz: klimatickú krízu a jej dôsledky, obavy z nedostatočnej konkurencieschopnosti a hospodársku odolnosť. Ako sa uvádza v Draghiho správe¹ a kompase konkurencieschopnosti², politiky dekarbonizácie sú silnou hnacou silou rastu, ak sú dobre integrované s politikami priemyslu, hospodárskej súťaže, hospodárstva a obchodu. Naše priemyselné odvetvia, najmä tie, ktoré čelia vysokým cenám energie a tvrdej celosvetovej konkurencii, sú vystavené existenčným výzvam. Hrozí nám, že nás v raste produktivity predbehnú iné veľké mocnosti. Preto treba okamžite konať.

Preto Európa potrebuje transformačný podnikateľský plán. Dohoda o čistom priemysle spája opatrenia v oblasti klímy a konkurencieschopnosť do spoločnej zastrešujúcej stratégie rastu. Spočíva v záväzku urýchliť súčasne na celom kontinente dekarbonizáciu, reindustrializáciu a inovácie a zároveň posilniť odolnosť Európy. Musí európskemu priemyslu poskytnúť pádnejšie obchodné opodstatnenie veľkých klimaticky neutrálnych investícií do energeticky náročných priemyselných odvetví a čistých technológií.

Naším cieľom je zvýšiť udržateľnú a odolnú výrobu v Európe. Európa si stanovila ambiciózný rámec, že sa do roku 2050 stane dekarbonizovaným hospodárstvom. Bude v tomto úsilí pokračovať, a to aj sledovaním priebežného cieľa, ktorým je znížiť do roku 2040 čisté emisie skleníkových plynov o 90 %. Tento rámec môže stimulovať konkurencieschopnosť, pretože podnikom aj investorom poskytuje istotu a predvídateľnosť. Dosiahne sa to ochranou konkurencieschopných výrobcov, ktorí poháňajú dekarbonizáciu inováciami, vytvárajú kvalitné pracovné miesta a prispievajú k našej otvorenej strategickej autonómii. Zároveň sa bude plne rešpektovať a v relevantných prípadoch uplatňovať zásada technologickej neutrality členských štátov.

Dôraz sa bude klásť najmä na dve úzko prepojené odvetvia. Po prvé ide o **energeticky náročné priemyselné odvetvia**, ktoré si naliehavo vyžadujú podporu na dekarbonizáciu a elektrifikáciu a musia čeliť vysokým nákladom na energiu, nekalej celosvetovej hospodárskej súťaži a zložitému regulačnému prostrediu s negatívnym vplyvom na ich konkurencieschopnosť. Po druhé ide o **odvetvie čistých technológií**, ktoré je základným kameňom budúcej konkurencieschopnosti a nevyhnutným predpokladom priemyselnej

¹ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059

² COM(2025) 30.

transformácie, obehovosti a dekarbonizácie. Musíme pokračovať v úsilí o dosiahnutie našich cieľov klimateckej neutrality, absorbovanie emisií a zachovanie odolnosti vodných zdrojov. Zároveň sa musíme postarať o to, aby sme mohli prichádzať s technológiami budúcnosti vyrobenými v EÚ a udržali si schopnosť prinášať riešenia.

Prioritu bude mať obehovosť. Tá je kľúčom k maximálnemu využitiu obmedzených zdrojov EÚ, zníženiu jej závislosti a zvýšeniu jej odolnosti. Znižuje množstvo odpadu, znižuje výrobné náklady, znižuje emisie CO₂ a vytvára udržateľnejší priemyselný model prospešný pre životné prostredie a hospodársku konkurencieschopnosť. Ambíciou Dohody o čistom priemysle je dosiahnuť, aby sa EÚ do roku 2030 stala svetovým lídrom v obehovom hospodárstve.

Pre prosperujúci nový európsky priemyselný ekosystém rastu a prosperity je nevyhnutné prejsť od tradičných izolovaných riešení a zamerať sa na hodnotový reťazec ako celok. Na obchod pôsobí šesť hybných síl rastu: 1. cenovo dostupná energia, 2. vedúce trhy, 3. financovanie, 4. obehovosť a prístup k materiálom, 5. globálne trhy a medzinárodné partnerstvá a 6. zručnosti. Tie by mali dopĺňať opatrenia zamerané na horizontálne faktory potrebné pre konkurencieschopné hospodárstvo: znižovanie byrokracie, plné využívanie veľkosti jednotného trhu, a to aj postupnou integráciou kandidátskych krajín, podpora digitalizácie, urýchlenie zavádzania inovácií, podpora kvalitných pracovných miest a lepšia koordinácia politík tak na úrovni EÚ, ako aj štátov.

Dohoda o čistom priemysle potvrdzuje odhodlanie EÚ plniť svoje klimatické ciele výraznými podnikateľskými stimulmi, ktoré sú zamerané na dekarbonizáciu priemyslu v Európe. Priemyselná základňa Európy je ústredným prvkom našej prosperity a podopiera našu konkurencieschopnosť. V dohode sa navrhujú opatrenia, ktoré vyplynuli z aktívnej účasti vedúcich predstaviteľov priemyslu, sociálnych partnerov a občianskej spoločnosti na Antverpskom vyhlásení o európskej priemyselnej dohode a dialógoch o prechode na čistú energiu³. Naše návrhy sú priamo prispôbené ich potrebám. V tomto **kľúčovom momente pre európsky priemysel** je cieľom Dohody o čistom priemysle otvoriť novú kapitolu európskej priemyselnej histórie, ktorú bude charakterizovať rast, odolnosť a popredné miesto na svetovej scéne.

2. Prístup k cenovo dostupnej energii

Keďže priemerné ceny energií sú v Európe vyššie ako u našich obchodných partnerov, zabezpečenie cenovo dostupnej energie je najmä v energeticky náročných odvetviach kľúčovou podmienkou konkurencieschopnosti nášho priemyslu. **Prístup k cenovo dostupnej energii je preto kľúčovým prvkom Dohody o čistom priemysle.**

Tieto vyššie a nestálejšie ceny energií zapríčiňuje predovšetkým závislosť Európy od dovážaných fosílnych palív. Situáciu ešte zhoršila nedávna energetická kríza ako aj to, že Rusko využíva dodávky plynu ako zbraň. Súčasná geopolitická a trhová neistota zvyšuje investičné náklady, ktoré sa prenášajú na spotrebiteľov.

Okrem toho náklady na energiu zvyšuje väčšia štrukturálna neefektívnosť systému dodávok elektrickej energie, ktorá sa premieta do účtov európskych priemyselných odvetví za energiu. Nedostatočné prepojenia a sieťová infraštruktúra, ako aj obmedzená integrácia a flexibilita energetického systému bránia ďalšej integrácii lacnejších dekarbonizovaných zdrojov energií

---

³ COM(2024) 163 final

a obmedzujú odolnosť EÚ voči hrozbám. Kľúčom k zabezpečeniu integrácie energetických systémov, podpore riadenia siete v reálnom čase, zlepšeniu flexibility na strane dopytu a umožneniu prediktívnej údržby kritickej infraštruktúry bude digitalizácia vrátane inteligentných sústav založených na umelej inteligencii a monitorovaní energie na základe internetu vecí. **EÚ musí pokročiť smerom k elektrifikácii a plne integrovanému jednotnému trhu s energiou.**

Zníženie nákladov na energiu v EÚ si vyžaduje, aby sme urýchlili elektrifikáciu a prechod na čistú tuzemsky vyrábanú energiu, dokončili náš vnútorný trh s energiami s fyzickými prepojeniami a energiu využívali efektívnejšie. Musíme dosiahnuť skutočnú energetickú úniu, ktorá bude prínosom pre všetkých. Na tento účel sa dnes prijíma **akčný plán pre prijateľné ceny energie**⁴. Ten zahŕňa opatrenia, vďaka ktorým sa v krátkodobom horizonte priemyselným odvetviam, podnikom a domácnostiam znížia účty za energiu, pričom sa urýchlia potrebné štrukturálne reformy.

V spolupráci s členskými štátmi a súkromným sektorom bude mať tento akčný plán transformačný účinok, a pritom sa dodrží zásada technologickej neutrality. Väčšina akčného plánu sa zrealizuje už v roku 2025. Prenesenie výhod lacnejšej energie na koncových používateľov podporí obchodné opodstatnenie investícií odvetvia do elektrifikácie a dekarbonizácie. Investori chcú aj istotu. Základnými nástrojmi na zabezpečenie cieľov EÚ a na podporu strategických investícií sú národné energetické a klimatické plány. Okrem toho by sa do konkrétnych opatrení mali bezodkladne premietnuť národné stratégie členských štátov zamerané na dosiahnutie cieľov v oblasti klímy a energetiky do roku 2030.

V akčnom pláne sú pre priemysel obzvlášť dôležité tri hlavné iniciatívy: 1. zníženie účtov za energiu, 2. urýchlenie zavádzania čistej energie, elektrifikácia s dokončenými prepojeniami a sústavami, ako aj čistá výroba a 3. zabezpečenie dobre fungujúcich trhov s plynom.

2.1. Nižšie účty za energiu

Znižovanie nákladov na dodávky elektrickej energie sa začne až vtedy, keď sa v plnej miere uskutočnia reformy predstavené v nedávno prijatej koncepcii trhu s elektrinou⁵ a rozšíri sa energetická efektívnosť. Kľúčom k zatraktívneniu výroby čistej energie pre priemyselných používateľov a k zníženiu závislosti konečných účtov za energiu od nestálych cien fosílnych palív na krátkodobých trhoch je rýchlo zvýšiť počet zmlúv o nákupe elektriny vrátane tých cezhraničných, ako aj počet rozdielových zmlúv.

Na podporu využívania zmlúv o nákupe elektriny možno urobiť viac. **Komisia dnes spolu s Európskou investičnou bankou (EIB) začína pilotný program podnikových zmlúv o nákupe elektriny (PPA)** v orientačnej výške 500 miliónov EUR. V rámci tohto pilotného projektu poskytne EIB protizáruku na časť zmlúv o dlhodobom nákupe elektriny, ktoré uzavru spoločnosti, najlepšie MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou, ako aj energeticky náročné priemyselné odvetvia. V súlade s prístupom, ktorý sa presadzuje v koncepcii trhu s elektrinou, bude Komisia spolupracovať s EIB na podpore zmlúv o nákupe elektriny technologicky neutrálnym spôsobom. **EIB takisto predstaví „balík na podporu výroby elektrizačných sústav“** pre európsky dodávateľský reťazec s cieľom poskytnúť protizáruku výrobcom komponentov sústav v orientačnej výške najmenej 1,5 miliardy EUR. S týmto

⁴ COM(2025) 79 final.

⁵ Smernica (EÚ) 2024/1711; nariadenie (EÚ) 2024/1747.

balíkom tieto podniky získajú potrebnú istotu, aby mohli zvýšiť výrobu. Skupina EIB bude naďalej zvyšovať tempo investícií do energetiky, ako to urobila nedávno v rámci plánu REPowerEU.

Komisia do júna 2025 zjednoduší pravidlá štátnej pomoci s cieľom urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov, rozšíriť dekarbonizáciu priemyslu a zabezpečiť dostatočnú kapacitu výroby čistých technológií v Európe⁶. Komisia plne uznáva právo členských štátov rozhodovať o svojom energetickom mixe a posúdi štátnu pomoc pre jadrové dodávateľské reťazce a technológie v súlade so zmluvou a technologickou neutralitou. **Komisia poskytne členským štátom usmernenia, ako v súlade s pravidlami štátnej pomoci koncipovať rozdielové zmluvy**, a tiež o tom, aký majú potenciál v **kombinácii so zmluvami o nákupe elektriny**. Okrem toho Komisia do roku 2026 prijme nové **pravidlá týkajúce sa cezhraničného pridelovania dlhodobej kapacity**. Tieto pravidlá ešte viac posilnia možnosti veľkých priemyselných spotrebiteľov, aby si zabezpečili výrobu elektrickej energie, ktorú potrebujú na prevádzku. Prispieje to aj k rozvoju forwardových trhov a k bezpečnosti dlhodobých dodávok elektrickej energie. Komisia bude zároveň počúvať názory členských štátov na nástroj čistej flexibility založený na zmluvách o nákupe elektriny a bude sa usilovať, aby priemysel prijal záväzok využívať čistú elektrickú energiu. Nástroj pritom navrhne tak, aby sa dostatočne obmedzili riziká narušenia hospodárskej súťaže a preteky v poskytovaní dotácií na jednotnom trhu v zmysle pravidiel štátnej pomoci.

Priemyselní spotrebiteľia majú veľký potenciál prispôsobiť svoj dopyt dodávkam lacnej čistej energie, pričom spotrebujú viac, keď sú ceny nízke, a menej, keď sú vysoké. Keby sa rôznym priemyselným a iným spotrebiteľom poskytovali výrobky prispôbené ich potrebám, priemyselné odvetvia by mohli na dobrovoľnom základe dosiahnuť okamžité úspory na účtoch za energiu. Komisia do 4. štvrtroka 2025 vypracuje **usmernenia pre členské štáty a maloobchodníkov týkajúce sa podpory odmeňovania za flexibilitu v maloobchodných zmluvách**.

Ako prvý krok by členské štáty mali urýchlene uzavrieť rokovania o smernici o zdaňovaní energie⁷, aby daňový rámec viac podporoval elektrifikáciu a nemotivoval k využívaniu fosílnych palív. S cieľom poskytnúť krátkodobú úľavu priemyslu, najmä energeticky náročnému priemyslu investujúcemu do dekarbonizácie, by členské štáty mali znížiť aj úroveň zdaňovania elektriny a odstrániť poplatky, ktorými sa financujú politiky nesúvisiace s energiou. Smernica o zdaňovaní energie umožňuje znížiť zdaňovanie elektriny v energeticky náročných priemyselných odvetviach až na nulu. V tejto súvislosti **Komisia vydá odporúčanie**, ako znížiť úroveň zdaňovania **nákladovo efektívne**. Pokiaľ ide o sieťové poplatky, Komisia predloží **odporúčanie a usmernenia týkajúce sa harmonizovanej koncepcie metódik určovania taríf** pre sieťové poplatky a vzhľadom na ich účinnosť navrhne nové právne predpisy.

Efektívny sieťový systém zabezpečuje, aby energia prúdila z miesta, kde sa vyrába, do miesta, kde je potrebná, čím sa zabezpečí, aby každý mohol mať energiu za čo najlepšiu cenu. Komisia predloží **európsky balík opatrení pre európske elektrizačné systémy** s cieľom okrem iného zjednodušiť transeurópske energetické siete, zabezpečiť integrované cezhraničné plánovanie a realizáciu projektov, najmä na spojovacích vedeniach, zefektívniť udeľovanie povolení,

⁶ Podrobnejšie informácie sú v oddiele 4.3.

⁷ COM(2021) 563 final.

zlepšiť plánovanie distribučnej sústavy, podporiť digitalizáciu a inovácie, ako aj zvýšiť viditeľnosť a prioritizáciu potrieb v oblasti dodávok pre výrobu, a to aj na základe opatrení akčného plánu pre elektrizačné sústavy.

Keďže sa celkovo očakáva, že v nasledujúcich rokoch bude ceny elektriny v EÚ určovať najmä zemný plyn, Komisia je pripravená podporiť členské štáty pri navrhovaní opatrení štátnej pomoci. To by členským štátom umožnilo, aby na základe overených modelov v núdzových situáciách riešili extrémne prudké nárasty cien a výnimočné cenové situácie a zrušili vplyv vysokých cien plynu na ceny elektriny.

2.2. Urýchlenie zavádzania čistej energie a výroby

Energeticky náročné priemyselné odvetvia potrebujú stabilné a bezpečné dodávky čistej a cenovo dostupnej energie. **Dôležité je skrátiť povoloňacie lehoty na zavádzanie projektov zameraných na sústavu, uskladňovanie energie a obnoviteľné zdroje energie.** Doteraz však úplnú transpozíciu jednoduchších pravidiel udeľovania povolení uvedených v novej smernici o energii z obnoviteľných zdrojov oznámilo len sedem členských štátov. Dané pravidlá mali na zavádzanie projektov v týchto siedmich krajinách jasný a pozitívny vplyv. Túto príležitosť by mali čo najlepšie využiť všetky členské štáty, pretože im do systému prinesie lacnejšiu elektrickú energiu. V snahe dosiahnuť rýchly účinok Komisia poskytne členským štátom podporu pri transpozícii a vykonávaní súčasných právnych predpisov, ktoré upravujú vydávanie povolení v oblasti energetiky. Podelí sa o najlepšie postupy a odporúčania a začne implementačný dialóg o vydávaní povolení v oblasti energetiky.

Zdlhové postupy vydávania povolení sú veľkým problémom aj pre energeticky náročné priemyselné odvetvia, ktoré sa chcú elektrifikovať. Komisia preto v pripravovanom **akte na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu navrhne konkrétne opatrenia na riešenie prekážok pri vydávaní povolení, ktoré bránia priemyslu v prístupe k energii a jeho dekarbonizácii,** pričom zároveň zachová environmentálne záruky a ochranu ľudského zdravia. Tieto opatrenia budú vychádzať zo skúseností získaných pri uplatňovaní núdzového nariadenia o povoleniach⁸, smernice o energii z obnoviteľných zdrojov⁹, nariadenia o TEN-E¹⁰, aktu o kritických surovinách¹¹ a aktu o emisne neutrálnom priemysle¹². V určitých vopred vymedzených oblastiach urýchlenia a v prípadoch vyššieho verejného záujmu ich možno uľahčiť napríklad tichým schválením určitých administratívnych rozhodnutí v procese vydávania povolení, ak táto zásada existuje vo vnútroštátnom právnom systéme, a jednotnými kontaktnými miestami pre vývojárov.

Dôležitú úlohu v procese vydávania povolení zohráva digitalizácia. Môže urýchliť postupy a zabezpečiť lepšiu časovú predvídateľnosť. Komisia bude ďalej stimulovať využívanie dátových priestorov, vesmírnych údajov a služieb EÚ a umelej inteligencie s cieľom zabezpečiť, aby mali vnútroštátne orgány jednoduchý prístup k rôznym súborom údajov

---

⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577.

⁹ Smernica (EÚ) 2023/2413.

¹⁰ Nariadenie (EÚ) 2022/869.

¹¹ Nariadenie (EÚ) 2024/1252.

¹² Nariadenie (EÚ) 2024/1735.

vrátane údajov z geologického a priestorového mapovania, ako aj mapovania prírodných ekosystémov alebo údajov o emisiách, čím sa im uľahčí rozhodovanie.

2.3. Dobre fungujúce trhy s plynom, ktoré prinášajú výsledky

Cena dovážaného zemného plynu má priamy vplyv na ceny plynu aj elektrickej energie v EÚ. Ak sa majú cenová volatilita a špekulácie obmedziť, trhy musia riadne fungovať. Na prevenciu manipulácie s trhom a odstránenie akýchkoľvek možných medzier súvisiacich s nedostatočnou transparentnosťou, asymetriou informácií a rizikom koncentrácie trhu je potrebný úplný regulačný dohľad a úzka spolupráca medzi energetickými a finančnými regulačnými orgánmi.

Začiatkom tohto mesiaca Komisia zriadila **osobitnú skupinu pre trh s plynom s cieľom komplexne preskúmať trhy EÚ so zemným plynom**, v prípade potreby prijať opatrenia v prospech ich optimálneho fungovania a na základe ponaučení z energetickej krízy predísť obchodným praktikám, ktoré narúšajú trhové ceny. Komisia začne rozsiahle konzultácie so zainteresovanými stranami s cieľom posúdiť potrebu ďalších legislatívnych zmien, ktoré zaručia úplný a plynulý regulačný dohľad, zosúladiť a posilniť pravidlá energetického a finančného trhu (MiFID/REMIT¹³) a znížiť administratívne zaťaženie spoločností obchodujúcich na finančných trhoch s energiou (jednotné podávanie správ). Pokryje v nich rôzne aspekty regulačnej štruktúry¹⁴, spoločný prístup energetických a finančných regulačných orgánov k dohľadu a vytvorenie spoločnej harmonizovanej databázy všetkých relevantných údajov o trhu s plyným prístupom pre všetky regulačné orgány. Správu podá do 4. štvrtroka 2025.

Okrem toho lepšia koordinácia medzi členskými štátmi a flexibilnejšie trajektórie plnenia môžu s podporou Komisie pomôcť znížiť zaťaženie systému a zabrániť narušeniam trhu spojeným s **doplňaním zásobníkov plynu**, čím sa podporí doplňanie zásob za lepších nákupných podmienok a bezpečnosť dodávok.

Hlavné akcie – Prístup k cenovo dostupnej energii a infraštruktúre	Harmonogram
Akčný plán pre prijateľné ceny energie	1. štvrtrok 2025
Pilotný projekt EIB ponúkajúci finančné záruky odberateľom, ktorí uzavreli zmluvu o nákupe elektriny, so zameraním na MSP a energeticky náročné priemyselné odvetvia	2. štvrtrok 2025
Legislatívny návrh o predĺžení účinnosti nariadenia o skladovaní plynu	1. štvrtrok 2025
Rámec štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle	2. štvrtrok 2025
Odporúčanie týkajúce sa sieťových poplatkov	2. štvrtrok 2025

¹³ Nariadenie (EÚ) 2011/1227; smernica (EÚ) 2014/65.

¹⁴ Vrátane parametrov, ktorými sa riadi uplatňovanie tzv. výnimky pre vedľajšie činnosti, pravidiel týkajúcich sa prerušenia obchodovania a pozičných limitov, požiadaviek na obchodné miesta a účastníkov trhu, ako aj určitých aspektov fungovania spotových trhov (napr. uplatňovania požiadaviek podobných požiadavkám súboru finančných pravidiel na spotové burzy energie).

Akt na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu: <ul style="list-style-type: none"> • Urýchlenie povoľovania v záujme prístupu priemyslu k energii a dekarbonizácie priemyslu 	4. štvrtrok 2025
Odporúčanie o zdaňovaní energie	4. štvrtrok 2025
Usmernenie k návrhu rozdielovej zmluvy vrátane kombinovania rozdielových zmlúv a zmlúv o nákupe elektriny	4. štvrtrok 2025
Usmernenie o podpore odmeňovania za flexibilitu v maloobchodných zmluvách	4. štvrtrok 2025
Európsky balík opatrení pre európske elektrizačné sústavy	1. štvrtrok 2026
KPI – Zvýšiť mieru elektrifikácie v celom hospodárstve z dnešných 21,3 % na 32 % v roku 2030 ¹⁵ KPI – Do roku 2030 každý rok nainštalovať 100 GW kapacity elektriny z obnoviteľných zdrojov ¹⁶ .	

3. Vedúce trhy: zvýšenie čistej ponuky a dopytu

Obchodné opodstatnenie dekarbonizovaných výrobkov si vyžaduje aj konkrétne opatrenia na strane dopytu. Podniky uskutočnia potrebné investície len vtedy, ak budú mať istotu, že pre ich výrobky existuje trh.

Dohoda o čistom priemysle vytvorí podmienky na to, aby takýto dopyt vznikol. S vytvorením vedúcich trhov pre európske čisté technológie a výrobky sa zlepší postavenie EÚ ako svetového lídra v oblasti prechodu na čistú energiu. Takisto sa zvýši jej konkurencieschopnosť v kľúčových čistých odvetviach, čím sa vytvoria záruky pre udržateľnú výrobu čistých výrobkov a zamestnanosť. Vedúce trhy poháňajú úspory z rozsahu, znižujú náklady a zlepšujú dostupnosť udržateľných alternatív pre spotrebiteľov aj podniky. Tento zvýšený dopyt motivuje priemyselné odvetvia, aby urýchlili svoj prechod na čistejšie a obehovejšie výrobné metódy, a tým upevnili environmentálne aj hospodárske prínosy.

Nové opatrenia dopĺňajú úsilie o dlhodobý cieľ EÚ, ktorým je vytvoriť trh so zachytávaným uhlíkom. Plnením stratégie priemyselného riadenia uhlíka¹⁷ sa zabezpečí obchodné opodstatnenie týchto trvalo odstránených objemov emisií uhlíka, ktorými sa budú kompenzovať zvyškové emisie z ťažšie redukovateľných odvetví, a to aj v kontexte preskúmania smernice o ETS¹⁸ v roku 2026. Vypracujú sa opatrenia, ktorými sa zohľadní využívanie zachyteného uhlíka v širšej škále výrobkov a zabráni sa dvojitému zaúčtovaniu viazaných emisií uhlíka, ak by sa spaľovanie odpadu začlenilo do systému EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS). Komisia okrem toho podporí urýchlenie vývoja a zavádzania malých modulárnych reaktorov (SMR).

¹⁵ Údaje Eurostatu uvedené v dokumente SWD (2025) 11 final.

¹⁶ Eurostat:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_inf_epc_custom_15272393/default/table?lang=en

¹⁷ COM(2024) 62 final: To si bude vyžadovať, aby členské štáty uznali projekty zachytávania uhlíka ako strategické v kontexte vykonávania aktu o emisne neutrálnom priemysle a aby ropné a plynárenské spoločnosti do roku 2030 zabezpečili 50 miliónov ton kapacity ukladania CO₂.

¹⁸ Smernica (EÚ) 2023/959.

3.1. Necenové kritériá vo verejnom obstarávaní a stimuly pre súkromné nákupy

Politiky verejného obstarávania sú silným nástrojom, ktorý pomáha prekonávať prekážky vstupu na trh a podporuje udržateľné a odolné priemyselné ekosystémy, pracovné miesta a tvorbu hodnôt v EÚ. Cielené mandáty a necenové kritériá udržateľnosti a odolnosti, ako aj požiadavky na obsah s pôvodom v EÚ v súlade s medzinárodnými právnymi záväzkami Únie môžu zosúladiť vnútroštátne výdavky so širším programom EÚ v oblasti dekarbonizácie a konkurencieschopnosti, čím sa zabezpečí prínos verejných výdavkov k inovácii, udržateľnosti, prosperite a vytváraniu kvalitných pracovných miest. To by zároveň bolo jasným stimulom pre výrobcov, aby zvýšili udržateľnú a odolnú výrobu.

Aktom na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu sa zavedú kritériá odolnosti a udržateľnosti na podporu čistých európskych dodávok pre energeticky náročné odvetvia. Tieto kritériá (napr. čistota, odolnosť, obehovosť, kybernetická bezpečnosť) posilnia dopyt po čistých výrobkoch vyrobených v EÚ, pričom nadviažu na skúsenosti získané pri uplatňovaní aktu o emisne neutrálnom priemysle pre čisté technológie, podporia inovácie, ako aj environmentálne a sociálne normy EÚ a zabezpečia rovnaké podmienky. Vďaka tomu by sa mohlo rozšíriť uplatňovanie necenových kritérií na rozpočet EÚ, vnútroštátne podporné programy, ako aj verejné a súkromné obstarávanie v prospech energeticky náročných priemyselných odvetví¹⁹.

Okrem tohto krátkodobého signálu Komisia v roku 2026 predloží návrh na revíziu rámca verejného obstarávania. To umožní zaviesť kritériá udržateľnosti, odolnosti a európskej preferencie do verejného obstarávania EÚ pre strategické odvetvia. Pri revízii sa skonsolidujú a objasnia vzájomné vzťahy medzi ustanoveniami o verejnom obstarávaní v rôznych právnych predpisoch, aby sa pre verejných obstarávateľov zjednodušilo ich uplatňovanie. Mali by z nich mať prospech všetky úrovne správy, od celoštátnej až po miestnu. Tieto kritériá sa rozšíria aj s cieľom stimulovať súkromné obstarávanie prostredníctvom opatrení, ako sú napríklad emisné normy CO₂ založené na životnom cykle.

Súkromné obstarávanie má potenciál významne formovať dopyt. Podobne, ako je to v iných regiónoch sveta a ako odporúča Draghiho správa, Komisia posúdi, ako zahrnúť požiadavky a necenové kritériá do príslušných právnych predpisov o výrobkoch, ako je nízkouhlíková oceľ, obnoviteľné zdroje energie alebo udržateľné batérové články pre automobily a podnikové vozové parky, ako aj do stavebných predpisov. Stimuly na dekarbonizáciu musia byť jasne naviazané na úsilie priemyslu o obehovosť. Označovanie priemyselných výrobkov sprevádzané tými správnymi stimulmi je silným nástrojom, ktorý zabezpečuje urýchlenie prechodu na dekarbonizovanú výrobu a umožňuje výrobcovi, aby využili „zelenú prémii“ a dosiahli návratnosť svojich investícií do dekarbonizácie. Prepojenie tohto označenia s verejným obstarávaním povzbudí výrobcov, aby ho používali.

V akte na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu sa zavedie dobrovoľné označenie uhlíkovej intenzity priemyselných výrobkov, pričom sa zabráni duplicitě, a to na základe jednoduchej metodiky s údajmi ETS a metodiky CBAM. Malo by to byť základom pre ďalšie zapojenie do medzinárodnej práce na meraní uhlíkovej intenzity. V záujme urýchlenia začne Komisia v roku 2025 oceľou. Bude pritom vychádzať z doterajších správ z odvetvia. Najprv sa vytvorí označenie cementu podľa nariadenia o stavebných výrobkoch²⁰ a onedlho nato sa podá žiadosť o normalizáciu. Takéto označenia umožnia priemyselným výrobcovi rozlišovať uhlíkovú intenzitu svojej priemyselnej výroby a využívať cielené stimuly, napr. pre čistú oceľ.

¹⁹ Pozri banku pre dekarbonizáciu priemyslu.

²⁰ Nariadenie (EÚ) 305/2011.

Členské štáty by ich mohli využiť aj na navrhovanie daňových stimulov a iných systémov podpory v súlade s pravidlami štátnej pomoci.

Komisia bude zároveň pokračovať vo **vypracúvaní komplexných posúdení životného cyklu**, pričom v relevantných prípadoch nadviaže na dobrovoľné označenie podľa aktu na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu. Označenia budú prínosom pre spotrebiteľov, ktorí budú vidieť uhlíkovú stopu príslušných výrobkov vďaka súčasným právnym predpisom (napr. nariadeniu o ekodizajne udržateľných výrobkov²¹, nariadeniu o stavebných výrobkoch a právnym predpisom pre odvetvia batérií alebo budov).

Ak sa majú tieto stimuly na dekarbonizáciu posilniť, treba vyriešiť aj rozšírenie rôznych metodík uhlíkového účtovníctva v EÚ a na medzinárodnej úrovni, ktoré sú pre spoločnosti EÚ v popredí vývoja čistejších výrobkov máťuce. Komisia bude pracovať na **zjednodušení a harmonizácii metodík uhlíkového účtovníctva** a do 4. štvrťroka 2025 určí prioritné oblasti a možné spôsoby zjednodušenia, harmonizácie a spoľahlivého overovania.

3.2. Podpora zavádzania vodíka z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkového vodíka

Vodík zohráva pri dekarbonizácii nášho energetického systému EÚ ústrednú úlohu, a to najmä v odvetviach, v ktorých elektrifikácia ešte nie je uskutočniteľná. Zásadne dôležité je nastaviť jasný regulačný rámec. **Komisia preto v 1. štvrťroku 2025 prijme delegovaný akt o nízkouhlíkovom vodíku** s cieľom pragmaticky objasniť pravidlá výroby nízkouhlíkového vodíka a poskytnúť investorom istotu.

S cieľom znížiť riziko a urýchliť zavádzanie výroby vodíka v EÚ Komisia v 3. štvrťroku 2025 vyhlási tretiu výzvu vodíkovej banky s rozpočtom až do výšky 1 miliardy EUR a bude stimulovať členské štáty, aby využívali Komisiou vytvorenú platformu „aukcia ako služba“, a to napríklad uľahčením využívania nevyčerpaných finančných prostriedkov EÚ.

Okrem toho v 2. štvrťroku 2025 začne v rámci Európskej vodíkovej banky fungovať mechanizmus pre vodík, ktorý zmobilizuje a spojí odberateľov s dodávateľmi, pričom účastníkom nájde nástroje financovania a znižovania rizika, aby bolo možné jednoduchšie agregovať dopyt odberateľov po vodíku a palivách na báze vodíka v ťažko dekarbonizovateľných priemyselných odvetviach a doprave, napr. v odvetví námornej a leteckej dopravy.

S cieľom pripraviť preskúmanie delegovaného aktu o palivách z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu Komisia začína štúdiu, v rámci ktorej sa má posúdiť účinnosť vodíkového rámca a identifikovať možné prekážky rozširovania vodíka z obnoviteľných zdrojov. Komisia takisto neustále podporuje zainteresované strany v procese certifikácie, a to najmä cestou pravidelne aktualizovaných online otázok a odpovedí.

Hlavné akcie – vedúce trhy: zvýšenie čistej ponuky a dopytu	Harmonogram
Delegovaný akt o nízkouhlíkovom vodíku, ktorým sa výrobcom nízkouhlíkového vodíka poskytne regulačná istota	1. štvrťrok 2025
Akt na urýchlenie dekarbonizácie priemyslu: <ul style="list-style-type: none"> • zavedenie označenia nízkouhlíkových výrobkov • Uplatňovanie požiadaviek na udržateľnosť, odolnosť a minimálny obsah s pôvodom v EÚ vo verejnom a súkromnom obstarávaní	4. štvrťrok 2025

²¹ Nariadenie (EÚ) 2024/1781.

v strategických odvetviach s cieľom zabezpečiť vedúce trhy s nízkouhlíkovými výrobkami	
Oznámenie a legislatívny návrh o ekologizácii podnikových vozových parkov	2025/2026
Revízia smerníc o verejnom obstarávaní s cieľom začleniť používanie necenových kritérií	4. štvrťrok 2026
KPI – 40 % kľúčových komponentov výrobkov čistých technológií na trhu EÚ musí pochádzať z domácej produkcie ²² KPI – Zníženie vonkajšej zraniteľnosti výrobkov v kontexte Dohody o čistom priemysle meranej indexom vonkajšej zraniteľnosti zo súčasných 0,19. (EXVI) ²³ .	

4. Verejné a súkromné investície

Prechod nášho hospodárstva na čistú energiu si bude vyžadovať veľké investície. EÚ musí v porovnaní s predchádzajúcim desaťročím zvýšiť svoje ročné investície do energetiky, priemyselných inovácií, rozšírenia a dopravných systémov približne o 480 miliárd EUR²⁴. Kľúčom k riešeniu je mobilizácia a maximálne využívanie súkromného kapitálu. To si vyžaduje dlhodobú regulačnú stabilitu, verejné stimuly na dekarbonizáciu a účinnú koordináciu politik.

Dôležitým faktorom prechodu na čistú energiu bude aj budúci viacročný finančný rámec (VFR) čerpajúci zo skúseností s rozpočtom EÚ, ktorý v tomto finančnom období prispieva na klimatické opatrenia na podporu Európskej zelenej dohody. Plánovaný **fond pre konkurencieschopnosť** poskytne v budúcom VFR silnú podporu inovatívnemu priemyslu, aby doň plynuli udržateľné investície, a zjednodušený prístup k finančným prostriedkom EÚ cez jednotné kontaktné miesto. Zameria sa na projekty s európskou pridanou hodnotou, ako sú čisté technológie, a zároveň podporí dekarbonizáciu priemyslu. Ďalšie významné finančné prostriedky EÚ sa budú investovať do infraštruktúry a konektivity, ktoré sú potrebné na dobudovanie energetickej únie. Komisia prijme stratégiu pre **úniu úspor a investícií** s cieľom umožniť mobilizáciu kapitálu na súkromné investície. Európa sa tak stane hlavnou destináciou pre investície do dekarbonizácie priemyslu a čistých technológií.

Priemysel EÚ dnes potrebuje okamžitý prístup ku kapitálu. Na krátkodobú pomoc sa v rámci Dohody o čistom priemysle zmobilizuje viac ako 100 miliárd EUR, aby sa zlepšilo obchodné opodstatnenie čistej výroby v EÚ, vrátane ďalšej 1 miliardy EUR vo forme záruk v súčasnom VFR.

²² Nariadenie (EÚ) 2024/1735, článok 42.

²³ Index vonkajšej zraniteľnosti Európskej komisie (EXVI) bude oznámený vo výročnej správe o konkurencieschopnosti jednotného trhu. Ide o nástroj, ktorým sa posudzuje zraniteľnosť EÚ voči vonkajším hospodárskym otrasom. EXVI používa podrobné obchodné údaje a hodnotí závislosti, konkurenčné postavenie a hospodársku expozíciu s cieľom podporiť informované politické rozhodnutia a odolnosť priemyslu. EXVI sleduje pokrok pri dosahovaní cieľov Dohody EÚ o čistom priemysle zameraných na zníženie zraniteľnosti v kľúčových odvetviach. 0 = nízka zraniteľnosť, 1 = vysoká zraniteľnosť.

²⁴ SWD(2023) 68 final, „Between 2021 a 2030“ (Medzi rokmi 2021 a 2030)..

Komisia sa bude usilovať 1. posilniť financovanie na úrovni EÚ, 2. zmobilizovať súkromné investície a 3. zvýšiť účinnosť štátnej pomoci na podporu cieľov Dohody o čistom priemysle, ako aj účinnosť iných vnútroštátnych systémov podpory.

4.1. Posilnenie financovania na úrovni EÚ

Inovačný fond sa osvedčil ako spoľahlivý nástroj, ktorý slúži priemyselným odvetviám EÚ na financovanie projektov dekarbonizácie priemyslu a výroby čistých technológií. Na posilnenie jeho vplyvu by sa mali sprístupniť dodatočné možnosti financovania, čím by sa zvýšila podpora z Inovačného fondu pre vybrané projekty, ktoré majú pečať suverenity podľa nariadenia o platforme STEP²⁵. Komisia preskúma spôsoby, ako to napomôcť, a to aj posilnením synergií medzi súčasnými nástrojmi financovania s cieľom maximalizovať financovanie projektov v regiónoch EÚ s pečaťou platformy STEP z Inovačného fondu. Komisia sa zároveň bude usilovať o ďalšie zosúladenie kritérií financovania z Inovačného fondu a štátnych rozpočtov, čím sa urýchli schvaľovanie štátnej pomoci pre členské štáty, ktoré chcú podporiť projekty s pečaťou platformy STEP. Tým sa proces sprehľadní a členské štáty budú motivované vyčleniť viac vnútroštátnych zdrojov.

Okrem toho Komisia navrhne založiť banku pre dekarbonizáciu priemyslu, ktorej cieľom bude poskytnúť financovanie v objeme 100 miliárd EUR z prostriedkov v Inovačnom fonde, dodatočných príjmov získaných z častí ETS, ako aj revíziu programu InvestEU. S cieľom zabezpečiť, aby Únia investovala do inovácií a technológií, ktoré budú formovať naše hospodárstvo a stimulovať našu transformáciu, bude banka v správe budúceho Fondu pre konkurencieschopnosť. Pred revíziou smernice o ETS v roku 2026 spustí Komisia v roku 2025 **pilotnú aukciu v objeme 1 miliardy EUR zameranú na dekarbonizáciu kľúčových priemyselných procesov v jednotlivých odvetviach**, ktorej cieľom bude podporiť dekarbonizáciu a elektrifikáciu priemyslu na základe kombinácie doterajších zdrojov v rámci Inovačného fondu a mechanizmov „aukcia ako služba“.

Banka pre dekarbonizáciu priemyslu zmaximalizuje znižovanie emisií. Kvóty ETS, ktoré sú na tento účel vyhradené v rámci štruktúry systému EÚ ETS, využije na podporu projektov, kde znižovanie emisií uhlíka slúži na meranie, a to s cieľom umožniť technologicky neutrálnu podporu vo všetkých priemyselných odvetviach aj prostredníctvom rozdielových zmlúv v oblasti uhlíka. Bude navrhnutá tak, aby zabezpečila konkurencieschopný výber a spravodlivé rozdelenie podpory medzi členské štáty. Podporí cenový signál ETS a pomôže preklenúť medzeru vo financovaní kapitálových aj prevádzkových výdavkov.

Komisia plánuje v roku 2025 vyčleniť z Inovačného fondu 6 miliárd EUR, a to aj na čisté technológie, výrobu batérií, vodíkovú banku a dekarbonizáciu priemyslu. Komisia takisto vyzýva členské štáty, aby viac využívali granty a mechanizmus „aukcia ako služba“, ktoré predstavujú osvedčený model na združovanie zdrojov EÚ a vnútroštátnych zdrojov do harmonizovaného konkurencieschopného výberu zlučiteľného so štátnou pomocou. V tejto súvislosti prejavili osobitné úsilie Nemecko, Rakúsko, Litva a Španielsko, keď uvoľnili dodatočné finančné prostriedky na projekty v oblasti vodíka z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu.

---

²⁵ Nariadenie (EÚ) 2024/795.

V širších súvislostiach bude Komisia chrániť strategické záujmy EÚ tým, že sa čoraz viac zameria na potreby dekarbonizácie priemyslu, pri súťažných výzvach bude vo väčšej miere využívať kritériá odolnosti alebo obmedzí účasť tretích krajín na citlivých výskumných projektoch.

Výskum a inovácie sú kľúčovým faktorom podpory novej generácie čistých technológií, čistej energie a dekarbonizovanej výroby v EÚ. Komisia v rámci pracovného programu na roky 2026 a 2027 vyhlási hlavnú výzvu programu **Horizont Európa** v hodnote približne 600 miliónov EUR, ktorej cieľom bude podporiť projekty pripravené na zavedenie. Jej cieľom bude podpora synergií medzi rámcovým programom pre výskum a inovácie a inovačným fondom, čím sa vytvorí zásobník projektov zameraných na ich fázy počnúc výskumom a inováciou až po zavádzanie. Okrem toho sa na podporu fúzie ako inovatívneho, dekarbonizovaného zdroja energie pre budúcnosť navrhne stratégia pre fúziu vrátane vytvorenia verejno-súkromných partnerstiev na urýchlenie jej komercializácie.

4.2. Využívanie súkromných investícií

Hlavným nástrojom na úrovni EÚ na mobilizáciu súkromného financovania je v súčasnosti Program InvestEU. Realizuje sa v spolupráci so skupinou EIB, medzinárodnými finančnými inštitúciami a vnútroštátnymi podpornými bankami a už sa vďaka nemu podarilo do hospodárstva EÚ zmobilizovať dodatočné finančné prostriedky v objeme viac ako 280 miliárd EUR.

Komisia predkladá zmenu nariadenia o Programe InvestEU s cieľom zvýšiť kapacitu InvestEU v oblasti znášania rizika. Vďaka tomuto návrhu sa zjednoduší a zabezpečí opätovné využívanie prebytkov z Európskeho fondu pre strategické investície, ako aj spätných tokov z pôvodných finančných nástrojov a zjednoduší sa kapitálová podpora. Vďaka tomuto návrhu sa do konca súčasného VFR **zmobilizuje** dodatočné finančné prostriedky a investície vo výške približne 50 miliárd EUR na kľúčové politické priority EÚ, ako sú modernizácia priemyselných procesov, výroba a zavádzanie čistých technológií, financovanie projektov energetickej infraštruktúry, riešenia čistej mobility alebo znižovanie odpadu a recyklácia. Súčasnú záručnú nástroje Programu InvestEU bude využívať aj skupina EIB, a to čiastočne v spojení so záručným nástrojom pre čisté technológie. S cieľom ďalej zvýšiť financovanie v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje Dohoda o čistom priemysle, sa členské štáty, ktoré majú záujem, vyzývajú, aby urýchlili previedli svoje zdroje do zložky Programu InvestEU v zodpovednosti členských štátov.

Komisia bude so skupinou EIB spolupracovať aj na nových iniciatívach v prospech odvetví, na ktoré sa osobitne zameriava Dohoda o čistom priemysle a ktoré sa majú v relevantných prípadoch podporiť z Programu InvestEU. Skupina EIB je jedným z najväčších poskytovateľov financovania opatrení v oblasti klímy a môže zohrávať významnú úlohu pri zabezpečovaní dodatočného súkromného financovania. Podľa kompasu konkurencieschopnosti bude Komisia okrem toho spolupracovať so skupinou EIB a súkromnými investormi na zavedení investičného programu TechEU, ktorý pomôže preklenúť nedostatok finančných prostriedkov na podporu prevratných inovácií, posilní priemyselné kapacity Európy a zvýši počet spoločností, ktoré investujú do inovatívnych technológií, ako sú umelá inteligencia, čisté technológie, kritické suroviny, uskladňovanie energie, kvantová výpočtová technika, polovodiče, vedy o živej prírode a neurotechnológie. EIB bude pokračovať vo vývoji nových prístupov k podpore európskych spoločností investujúcich do prechodu na čistú energiu. Príkladom môžu byť mechanizmy stimulov, ktoré motivujú k úspechom v oblasti dekarbonizácie.

4.3. Rámec štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle a iná podpora a uľahčovanie

Podpora na vnútroštátnej úrovni vrátane štátnej pomoci a daňových stimulov zohráva kľúčovú úlohu v úsilí o dekarbonizáciu a obehovosť, keďže poskytuje finančné krytie a odstraňuje prekážky brániace investíciám. Tieto opatrenia nielen posilňujú hospodársku životaschopnosť udržateľných projektov, ale zároveň mobilizujú účasť súkromného sektora.

Nový rámec štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle umožní potrebnú a primeranú štátnu pomoc, ktorá priláka súkromné investície. Preto sa členským štátom poskytne dlhší plánovací horizont piatich rokov a podnikom lepšia predvídateľnosť investícií do projektov zameraných na ciele Dohody o čistom priemysle. Nový rámec zásadne prispeje k zjednodušeniu pravidiel štátnej pomoci s cieľom podporiť ciele Dohody o čistom priemysle a zároveň zachovať rovnaké podmienky a európsku súdržnosť.

Zjednodušené a flexibilné pravidlá umožnia rýchle schválenie opatrení štátnej pomoci na dekarbonizáciu, najmä ak prešli európskym výberovým procesom, a projektov v oblasti čistých technológií, pričom zároveň zabránia neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže na jednotnom trhu. S týmto rámcom sa na základe skúseností s dočasným krízovým a prechodným rámcom zavedú pre členské štáty „štandardné“ možnosti na jednoduché preukázanie kompatibility, ako aj širšie možnosti používania zjednodušených metód na stanovenie výšky pomoci namiesto komplexných individuálnych posúdení. Okrem toho bude možné vytvoriť samostatné schémy podpory pre konkrétne technológie, ako je veterná a slnečná energia, a ešte viac sa zjednoduší podpora opatrení flexibility v oblasti nefosílnych energie a kapacitných mechanizmov, ktoré urýchľujú dekarbonizáciu energetického systému. Podporiť ďalšiu výrobu výrobkov čistých technológií, ako sú batérie a technológie v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, bude možné aj vďaka aktualizácii pravidiel pre investície do kapacít výroby niektorých strategických emisne neutrálnych zariadení.

Zjednodušenie doterajších pravidiel štátnej pomoci má zásadný význam. Nadchádzajúce **preskúmanie všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách** pre podniky aj členské štáty výrazne zníži byrokratickú záťaž, uľahčí potrebnú podporu priemyslu a zároveň zachová integritu jednotného trhu. **Komisia zároveň hodnotí oznámenie o zárukách** s cieľom zistiť, či stále predstavuje dostatočne zrozumiteľný a predvídateľný rámec poskytovania štátnych záruk. Štátne záruky môžu byť účinným nástrojom podpory, ktorý zmobilizuje súkromné financovanie a pritom v porovnaní s podporou priamymi grantmi menej zaťažuje verejné zdroje. **Komisia bude úzko spolupracovať s členskými štátmi aj na urýchlení navrhovania nových dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu**, aby sa zvýšila efektívnosť nástroja na podporu dekarbonizácie priemyslu a výroby čistých technológií v EÚ. Na zrýchlenie rozbehu dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu ponúkne služby nového podporného centra. Komisia bude zároveň spolupracovať s EIB na vytvorení **jednotného kontaktného miesta**, ktoré bude poskytovať poradenstvo v oblasti žiadostí o grant a finančnej štruktúry.

Okrem pravidiel štátnej pomoci je Komisia pripravená poskytnúť podnikom aj neformálne usmernenia o **kompatibilite projektov spolupráce, ktoré prispievajú k plneniu priorít EÚ**, s antitrustovými pravidlami, a to najmä s tými, ktoré sú spojené s inováciami, dekarbonizáciou a hospodárskou bezpečnosťou v EÚ. Súčasne sa zrevidujú usmernenia na posudzovanie fúzií s cieľom zabezpečiť, aby sa do analýzy hospodárskej súťaže lepšie začlenil vplyv fúzií na

cenovú dostupnosť udržateľných výrobkov a čisté inovácie, na zefektívňovanie, ktoré prináša udržateľné výhody, ale aj na inovácie, odolnosť a investičnú intenzitu hospodárskej súťaže v určitých strategických odvetviach.

Kľúčovým stimulom na dosiahnutie cieľov Dohody o čistom priemysle sú daňové politiky. V tých by sa fosílna palivá nemali zvýhodňovať pred čistou energiou. **Komisia členským štátom odporučí, aby ich systémy dane z príjmov právnických osôb podporovali obchodné opodstatnenie čistého priemyslu.** Opatrenia by mohli zahŕňať **skrátene obdobia odpisovania** aktív čistých technológií, čo by podnikom umožnilo rýchlo odpisovať náklady a využívať daňové stimuly, ktoré im vykompenzujú vysoké počiatočné investície, a využívanie **daňových úverov** pre podniky v strategických odvetviach na prechod na čistú energiu, aby bolo investovanie do dekarbonizovaných postupov finančne atraktívnejšie. Tieto nástroje budú v rozsahu, v akom zahŕňajú štátnu pomoc, začlenené do jej pravidiel zlučiteľnosti. Uvedené daňové opatrenia budú sprevádzať ďalšie **opatrenia na zníženie a postupné zrušenie dotácií na fosílna palivá**, a to napr. v kontexte európskeho semestra 2025. S cieľom uľahčiť rast a investície do nových inovačných spoločností Komisia navrhne 28. právny režim, ktorým sa zjednodušia platné pravidlá.

Hlavné akcie – Verejné a súkromné investície	Harmonogram
Zvýšenie kapacity Programu InvestEU v oblasti znášania rizika	1. štvrtrok 2025
Centrum podpory navrhovania dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu	2025
Rámec štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle	2. štvrtrok 2025
Odporúčanie členským štátom, aby prijali daňové stimuly na podporu Dohody o čistom priemysle	2. štvrtrok 2025
Hlavná výzva programu Horizont Európa	4. štvrtrok 2025
Pilotná aukcia Inovačného fondu	2025
Banka pre dekarbonizáciu priemyslu	2. štvrtrok 2026
Investičný program TechEU pre rozširujúce sa podniky so skupinou EIB a súkromným sektorom	2026
KPI: Zvýšiť celkový objem investícií podporujúcich priemyselnú transformáciu z 52,7 miliardy EUR ²⁶	

5. Posilňovanie obehového hospodárstva: bezpečný prístup k materiálom a zdrojom

Európa by mala byť strategickejšia pri obstarávaní prvotných a druhotných surovín, aby sme boli podstatne menej vystavení nespoľahlivým dodávateľom a aby nedochádzalo k prerušeniu dodávok. Obehovosť by mala byť viac ako doteraz stať hnacou silou inovácií.

²⁶ https://investeu.europa.eu/investeu-programme/investeu-fund/investeu-indicators_en#key-indicators-selection

Keďže obehovosť je v samotnom jadre našej stratégie dekarbonizácie, EÚ nielen zlepšuje cenovú dostupnosť a prístupnosť základných materiálov, ale zároveň znižuje našu závislosť, keďže materiály sa opätovne používajú, repasujú, recyklujú a dlhšie udržiavajú v hospodárstve. Predpokladá sa, že obehový potenciál európskeho trhu s repasovanými materiálmi vzrastie do roku 2030 zo súčasnej hodnoty 31 miliárd EUR na 100 miliárd EUR, čím sa vytvorí 500 000 nových pracovných miest. Vďaka tomu bude európska priemyselná výroba udržateľnejšia, urýchli sa dekarbonizácia a zvýši sa bezpečnosť zdrojov.

5.1. Rýchle vykonávanie aktu o kritických surovinách

S cieľom zabezpečiť prístup ku kritickým surovinám, ktoré sú nevyhnutné pre našu súbežnú transformáciu a pri ktorých je EÚ vo veľkej miere závislá od obmedzeného počtu dodávateľov z tretích krajín, bude Komisia **považovať za prioritné vykonávanie aktu o kritických surovinách**. Súčasťou toho bude uznanie prvého zoznamu strategických projektov v marci 2025, čím sa zabezpečí diverzifikácia dodávok v celom hodnotovom reťazci a zjednoduší prístup k verejnej a súkromnej finančnej podpore pre tieto projekty.

Komisia na základe svojich skúseností s mechanizmom AggregateEU vytvorí platformu na agregáciu dopytu a sprostredkovací mechanizmus v oblasti strategických surovín. Ako druhý krok na doplnenie aktu o kritických surovinách a v súlade s odporúčaniami Draghiho správy Komisia zriadi špecializované **centrum EÚ pre kritické suroviny**, ktoré bude v mene zainteresovaných spoločností a v spolupráci s členskými štátmi spoločne nakupovať suroviny. Jeho ďalšie úlohy by sa mohli týkať koordinácie strategických zásob, monitorovania dodávateľského reťazca, navrhovania finančných produktov na investovanie do dodávok na začiatku dodávateľského reťazca v EÚ a tretích krajinách.

5.2. Obehové hospodárstvo

Priemysel EÚ je lídrom v obehovosti. Tomuto úsiliu však v súčasnosti bráni nedostatočný rozsah a chýbajúci jednotný trh s odpadom, druhotnými surovinami, opätovne použiteľnými materiálmi, ako aj vedúce trhy. Na preklopenie tejto medzery bude Komisia ďalej spolupracovať so zainteresovanými stranami s cieľom identifikovať kroky a opatrenia, ktoré by umožnili transformačné kroky smerom k obehovosti. EÚ zároveň potrebuje zabezpečiť, aby sa výrobky obsahujúce cenné a vzácne materiály skôr, ako sa z nich stane odpad, (opätovne) využívali efektívne a podľa možnosti čo najdlhšie, a dosiahnuť to aj úplným zavedením požiadaviek na ekodizajn dôležitých skupín výrobkov.

Komisia prijme v roku 2026 akt o obehovom hospodárstve, ktorým sa zrýchli prechod na obehové hospodárstvo v kontexte nášho jednotného trhu. Akt umožní voľný pohyb obehových výrobkov, druhotných surovín a odpadu, povzbudí rozšírenie ponuky vysokokvalitných recyklátov, podnieti dopyt po druhotných surovinách a obehových výrobkoch a zároveň zníži náklady na východiskové suroviny. Jedným z opatrení v uvedenom akte je revízia doterajších pravidiel pre elektronický odpad s cieľom zabezpečiť, aby boli jednoduchšie, vhodné na daný účel a slúžili na zhodnocovanie kritických surovín obsiahnutých v odpade. Aktom sa harmonizujú kritériá „stavu konca odpadu“ s cieľom uľahčiť premenu odpadu na hodnotné druhotné suroviny, zjednodušiť, digitalizovať a cielene zvýšiť rozšírenú zodpovednosť

výrobcu a povzbudiť dopyt prostredníctvom kritérií verejného obstarávania. Ak prinesie stimuly na zvýšenie využívania kovového šrotu a povinnú digitalizáciu povolení na demoláciu a auditov pred demoláciou. Aby došlo k odklonu od fosílnych materiálov, je nevyhnutné nariadiť používanie nových zdrojov surovín, ako sú recyklované materiály a materiály na biologickej báze, aby sa nahradili napríklad prvotné fosílné materiály v plastoch. Opatrenia uvedené v akte budú dopĺňať a uľahčovať zavádzanie **nariadenia o ekodizajne udržateľných výrobkov**. Pracovný plán podľa tohto nariadenia sa prijme v apríli 2025.

S cieľom dosiahnuť v EÚ vyššiu obehovosť a recyklačnú kapacitu vrátane 25 % cieľa recyklácie stanoveného v akte o kritických surovinách Komisia zváži dodatočné opatrenia, vďaka ktorým by bola recyklácia odpadu z kritických surovín v Únii atraktívnejšia ako jeho vývoz. Komisia bude pracovať aj na opatreniach, ktoré budú vďaka účinnejšiemu triedenému zberu stimulovať odklon od skládkovania k opätovnému využitiu a recyklácii. Komisia pritom zohľadní aj to, či tretie krajiny zaviedli opatrenia na obmedzenie vývozu kritických surovín. EÚ bude zároveň spolupracovať s tretími krajinami, ktoré chcú v tejto oblasti rozvíjať partnerstvá zamerané na obehové hospodárstvo. Okrem toho by sa mohli posúdiť a zväziť aj vývozné poplatky, ktoré by sa potom mohli použiť na financovanie investícií do recyklačnej kapacity.

Európske odvetvie recyklácie batérií čelí kritickej situácii nedostatku čiernej hmoty, ktorá sa vyváža do tretích krajín napriek svojmu hospodárskemu a environmentálnemu významu pre európsky ekosystém batérií. Vzhľadom na jej nebezpečné vlastnosti **Komisia prijme v súvislosti s čiernou hmotou osobitné opatrenia**.

Okrem odstránenia regulačných prekážok musíme zároveň uľahčiť výrazné zvýšenie investícií do dodávok druhotných surovín, ktoré potrebuje priemyselná výroba. Spoluprácu medzi členskými štátmi a zainteresovanými hospodárskymi subjektmi budú podporovať **transregionálne centrá obehovosti** so zameraním na inteligentnú špecializáciu a úspory z rozsahu v oblasti recyklácie. Tieto centrá určia na základe návrhov skupín členských štátov a/alebo priemyselných aktérov strategické projekty, ktoré umožnia združovanie rôznych regionálnych tokov. Týmto prístupom sa zabezpečí dostatočný rozsah, ktorý zariadeniam umožní dosiahnuť potrebnú veľkosť na nepretržitú prevádzku. Centrá budú vychádzať zo skúseností so strategickými projektmi podľa aktu o kritických surovinách a podobné prístupy budú uplatňovať aj v prípade technických a biologických materiálov, od ktorých závisí náš priemysel. Komisia bude okrem toho aktívne pomáhať členským štátom pri koncipovaní potenciálneho nového dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu v oblasti obehových progresívnych materiálov pre čisté technológie.

Komisia zároveň začne prieskum s cieľom zhromaždiť informácie od účastníkov trhu o tom, ako európske spoločnosti v súčasnosti obstarávajú a recyklujú najdôležitejšie suroviny, a posúdiť, či treba posilniť spoluprácu medzi priemyselnými subjektmi. Toto úsilie by sa mohlo podporiť poskytnutím neformálnych usmernení o tom, ako zabezpečiť čo najefektívnejšiu spoluprácu v oblasti recyklácie surovín v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže EÚ.

Komisia okrem toho v rámci iniciatívy v oblasti zelenej DPH, ktorá má za cieľ riešiť otázku DPH zahrnutej v použitých výrobkoch, preskúma pravidlá týkajúce sa **úpravy pre použitý**

tovar stanovenej v smernici o DPH²⁷ . Napokon na zabezpečenie účinného prechodu na obehové hospodárstvo sa bude musieť pracovať v úzkom partnerstve so všetkými zainteresovanými stranami. Preto Komisia začne dialóg pre čistý priemysel na tému obehovosti s cieľom podporiť prípravu aktu o obehovom hospodárstve a identifikovať oblasti, v ktorých je potrebné ďalšie úsilie.

Na príklade hnojív možno ilustrovať potenciál Dohody o čistom priemysle vo všetkých odvetviach. Program obehovosti je v dohode predstavený ako otázka bezpečnosti. Tuzemská výroba hnojív vrátane nízkouhlíkových hnojív a hnojív z recyklovaných živín znižuje závislosť od dovozu a emisií z hnojív, podporuje obehové obchodné modely a mala by znížiť vstupné ceny pre poľnohospodárov.

Hlavné akcie – Posilnenie obehového hospodárstva: bezpečný prístup k materiálom a zdrojom	Harmonogram
Prvý zoznam strategických projektov podľa aktu o kritických surovinách	1. štvrtrok 2025
Prijatie pracovného plánu v oblasti ekodizajnu	2. štvrtrok 2025
Centrum EÚ pre kritické suroviny na spoločné nákupy a riadenie strategických zásob	4. štvrtrok 2026
akt o obehovom hospodárstve	4. štvrtrok 2026
Iniciatíva zelenej DPH	4. štvrtrok 2026
Transregionálne centrá obehovosti	4. štvrtrok 2026
KPI: Zvýšenie miery obehového využívania materiálov zo súčasných 11,8 % na 24 % ²⁸ do roku 2030 ²⁹	

6. Globálne trhy a medzinárodné partnerstvá

Dosiahnutie cieľov novej Dohody o čistom priemysle úzko súvisí s našou schopnosťou presadiť sa na medzinárodnej úrovni. EÚ nemôže realizovať svoje ciele v oblasti čistej industrializácie bez partnerstiev na globálnej scéne. Mnohé z kritických surovín, ktoré sú nevyhnutné pre zelenú transformáciu a odolnosť, ako aj bezpečnosť EÚ, musia pochádzať z krajín mimo EÚ. Naši partneri majú zároveň spoločný záujem prejsť na udržateľné, diverzifikované a odolné priemyselné hodnotové reťazce. Náš hospodársky úspech závisí aj od otvoreného obchodu založeného na pravidlách a prístupu na trhy s tovarom a kapitálom tretích krajín.

Veľké svetové ekonomiky dnes v snahe dosiahnuť klimatickú neutralitu súťažia o prístup na trhy, ku kritickým surovinám, k novým technológiám a svetovým obchodným trasám a chcú

²⁷ Smernica Rady 2006/112/ES.

²⁸ COM(2020) 98 final – Nový akčný plán pre obehové hospodárstvo.

²⁹ Uvedené vo výročnej správe o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti ([odkaz na vydanie z roku 2025](#)).

ako prvé vyvinúť alebo nadobudnúť strategické technológie. Okrem toho priemysel čelí nekalej celosvetovej hospodárskej súťaži, najmä v dôsledku vývozu nadmerných domácich kapacít z iných krajín za veľmi zľavnené ceny. Vstúpili sme do éry globálnej geoeconomickej hospodárskej súťaže, keď treba chrániť rovnaké podmienky na celosvetovej úrovni a zabezpečiť, aby trh EÚ neslúžil ako vývozná destinácia pre hromadenie nadmernej globálnej kapacity.

6.1. Partnerstvá pre čistý obchod a investície

Podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu bude mať svetový trh s čistými technológiami v roku 2035 hodnotu 2 biliónov USD. V záujme dosiahnutia klimatickej neutrality a súčasného zachovania konkurencieschopnosti je nevyhnutné, aby európske spoločnosti, investori a pracovníci túto príležitosť využili v čo najväčšej miere.

Rozsiahla sieť obchodných dohôd, ktorou disponuje EÚ, zabezpečuje, aby európske spoločnosti mali lepší prístup na trhy tretích krajín a k základným vstupom. Preto je veľmi dôležité, aby EÚ naďalej **podpisovala, uzatvárala a v plnej miere vykonávala rozpracované dohody o voľnom obchode** a pokračovala v rokovaní o nových dohodách o voľnom obchode. **Partnerstvá pre čistý obchod a investície tieto dohody doplnia** o rýchlejší, flexibilnejší a cielenejší prístup prispôbený konkrétnym obchodným záujmom EÚ a jej partnerov. Preto budú navrhnuté tak, aby lepšie zosúladovali vonkajšiu činnosť EÚ s cieľmi priemyselnej politiky EÚ vzhľadom na príležitosti a potreby podnikov. Zamerajú sa na to, aby EÚ lepšie zvládala strategické závislosti a zaistila si pozíciu v kľúčových globálnych hodnotových reťazcoch vďaka diverzifikácii našich dodávateľov, lepšiemu prístupu k surovinám, čistej energii a čistým technológiám. Okrem toho budú podporovať spoluprácu na energetických technológiách a politikách v záujme prechodu na čistú energiu a takisto úsilie o dekarbonizáciu v partnerských krajinách. V tomto zmysle bude pre koncepciu účinných partnerstiev pre čistý obchod a investície a pre riadny rozbeh nimi vytvorených obchodných a investičných príležitostí zásadne dôležité uspokojiť potreby a záujmy podnikov EÚ, ako aj podnikov jej partnerov.

V partnerstvách dôjde k spojeniu pravidiel, regulačnej spolupráce, ako aj investícií s cieľom vytvoriť s partnermi čisté strategické hodnotové reťazce. S cieľom mobilizovať investície sa po prvé identifikujú konkrétne projekty, v ktorých sa cez investície stratégie Global Gateway realizované prístupom Tímu Európa skombinujú súkromné a verejné financie. Po druhé, pravidlá prispievajú k vytvoreniu priaznivého prostredia pre čisté investície a obchodné príležitosti pre spoločnosti EÚ, aby mohli pôsobiť na zahraničných trhoch za rovnakých podmienok. Po tretie, regulačnou spoluprácou sa podporia partneri pri zavádzaní najmä čistých technológií, elektrifikácie, obehovosti, noriem dekarbonizácie, ako aj cien uhlíka. Výsledkom budú dôveryhodné a atraktívne partnerstvá podporujúce investície do čistých technológií, ktoré v konečnom dôsledku urýchlia aj globálnu transformáciu. Komisia má v úmysle rozbehnúť prvé partnerstvo v marci.

V rámci nového paktu pre Stredozemie bude ambicióznou iniciatíva transstredozemskej spolupráce v oblasti energetiky a čistých technológií stimulovať rozsiahle verejné a súkromné investície do energie z obnoviteľných zdrojov. Okrem toho bude naša diplomacia naďalej podporovať partnerské krajiny, aby sa zapájali do zelenej transformácie v kontexte ambiciózných politík v oblasti klímy a plnili svoje vnútroštátne stanovené príspevky podľa

Parížskej dohody. EÚ by mala zaujať k spolupráci v oblasti energetiky strategický prístup so zameraním na tri kľúčové oblasti: diplomaciu, technickú pomoc a ekonómiu, pričom spojí sily s členskými štátmi na úrovni jednotlivých krajín.

6.2. Zlepšenie mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach

Mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach (CBAM) zabezpečuje, aby úsilie priemyslu EÚ o znižovanie emisií nebolo ohrozené dovozom tovaru vyrobeného mimo EÚ vyznačujúceho sa uhlíkovou intenzitou, a stimuluje dekarbonizáciu a stanovovanie cien uhlíka na celom svete. Z doteraz zozbieraných údajov však vyplýva, že takmer 99 % emisií skleníkových plynov viazaných v dovážanom tovare sa spája len s obmedzeným počtom dovozcov. Komisia navrhuje podstatne zjednodušiť mechanizmus CBAM, znížiť administratívne zaťaženie priemyselných odvetví a ich dodávateľských reťazcov a zároveň naďalej stimulovať globálne stanovovanie cien uhlíka. Ide o prvý, ale nevyhnutný krok k zefektívneniu mechanizmu CBAM.

V druhom polroku 2025 Komisia zároveň predloží **komplexnú správu o preskúmaní mechanizmu CBAM**. V nej posúdi mieru rozšírenia mechanizmu CBAM na ďalšie odvetvia EÚ v rámci ETS a výroby v ďalších článkoch reťazca. V správe sa posúdi aj zahrnutie nepriamych emisií vo všetkých odvetviach mechanizmu CBAM, pričom sa zohľadnia nepriame náklady výrobcov z EÚ na elektrinu. V správe sa stanoví stratégia, ako riešiť možné riziká obchádzania predpisov. Pri tejto príležitosti Komisia preskúma aj to, ako riešiť problém úniku uhlíka v prípade tovaru vyvázaného do tretích krajín. Po tomto preskúmaní bude v prvom polroku 2026 nasledovať legislatívny návrh.

Zároveň bude EÚ naďalej podporovať úsilie partnerských krajín o dekarbonizáciu, a to formou technickej pomoci a regulačnej spolupráce. Okrem toho prostredníctvom nedávno zriadenej osobitnej skupiny pre medzinárodné trhy s uhlíkom a diplomaciu v oblasti stanovovania cien uhlíka sa bude na podporu rozvoja stanovovania cien uhlíka a trhov s uhlíkom na celom svete poskytovať pomoc partnerským krajinám, aby vypracovali účinné politiky stanovovania cien uhlíka a spoľahlivé prístupy k fungovaniu na medzinárodných trhoch s uhlíkom.

6.3. Podpora a ochrana: zabezpečenie rovnakých podmienok pre priemysel EÚ

EÚ musí zostať atraktívnym miestom na podnikanie a zároveň zabezpečiť, aby zahraničné investície, najmä v strategických odvetviach, prispievali k hospodárskemu rastu a pritom nenarúšali hospodársku bezpečnosť Európy. Komisia v úzkej spolupráci so zainteresovanými stranami z priemyselného odvetvia a členskými štátmi navrhne opatrenia, ako zabezpečiť, aby **zahraničné investície v EÚ lepšie prispievali k dlhodobej konkurencieschopnosti priemyslu EÚ**, jeho technologickému náskoku a hospodárskej odolnosti, ako aj k vytváraniu kvalitných pracovných miest v EÚ. Napríklad v prípade projektov, ktoré zahŕňajú zahraničné investície, najmä ak ide o verejné financovanie, by členské štáty mohli spoločne zvažovať podmienky, ako je vlastníctvo vybavenia, vstupy získané zo zdrojov EÚ, nábory zamestnancov s pobytom v EÚ, potreba spoločných podnikov alebo prevodov práv duševného vlastníctva, a to najprv v niektorých strategických odvetviach, ako je napríklad automobilový priemysel alebo výroba energie z obnoviteľných zdrojov.

Zároveň je nevyhnutné zabezpečiť, aby zahraničné investície neoslabovali bezpečnosť a verejný poriadok Európy. V rámci prebiehajúceho preskúmania nariadenia EÚ o preverovaní

priamych zahraničných investícií (PZI)³⁰ majú Rada a Európsky parlament príležitosť ďalej posilniť rámec EÚ na preverovanie investícií tým, že znížia rozdiely medzi vnútroštátnymi mechanizmami preverovania, zavedú požiadavky na odolnosť a zosúladia svoje prístupy a politiky, čím sa zminimalizuje riziko tzv. taktizovania pri výbere súdu.

Komisia prijme do januára 2026 usmernenia ku kľúčovým konceptom, z ktorých vychádza nariadenie o zahraničných subvenciách³¹, napríklad ako bude Komisia posudzovať rušivé účinky zahraničných subvencií. V usmerneniach sa takisto objasní, za akých okolností sa Komisia môže rozhodnúť preskúmať fúzie podľa pravidiel o zahraničných subvenciách, ktoré nespĺňajú prahové hodnoty, ale predstavujú riziko pre rovnaké podmienky na jednotnom trhu. v strategických odvetviach Komisia využije preskúmania z vlastného podnetu podľa nariadenia o zahraničných subvenciách.

V súlade so svojím cieľom konkurencieschopnosti, odolnosti a udržateľnosti Komisia zväzi úpravu taríf v rámci viazaných úrovní, podľa potreby aj vrátane maximálnej úrovne, a bude sa pritom opierať o výnimky, napr. v prípade ochrany životného prostredia.

Zároveň bude Komisia naďalej podľa potreby rýchlo a efektívne využívať nástroje na ochranu obchodu, ako sú antidumpingové alebo antisubvenčné clá. S cieľom chrániť naše priemyselné odvetvia pred nekalou hospodárskou súťažou a zabezpečiť, aby náš trh neslúžil ako vývozná destinácia pre štátne dotovanú nadmernú globálnu kapacitu, posilníme súčasné nástroje na ochranu obchodu, a to aj skrátením lehôt preskúmaní alebo rozšírením využívania postupov z vlastného podnetu. Komisia spolu s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami zväzi aj to, či sú potrebné ďalšie nástroje na dokončenie a reformu súboru nástrojov na ochranu obchodu.

Keďže na celom svete je ochranných opatrení čoraz viac, existuje riziko, že **globálne nadmerné kapacity** budú nasmerované na trh EÚ. Komisia v súvislosti s nadmernými kapacitami zintenzívni našu medzinárodnú a multilaterálnu spoluprácu a zameria sa na odhaľovanie a riešenie základných príčin netrhových opatrení vrátane subvencií, ktoré vedú k narušeniu kľúčových priemyselných odvetví a modelov obchodu s kritickým tovarom a technológiami. EÚ sa bude v tejto súvislosti usilovať o užšiu spoluprácu v rámci skupiny G7 a vymieňať si informácie s cieľom dosiahnuť, aby boli jednotlivé reakcie a kolektívne opatrenia dobre koordinované a účinné.

Hlavné akcie – Globálne trhy a medzinárodné partnerstvá	Harmonogram
Začiatok rokovaní o prvom partnerstve pre čistý obchod a investície	1. štvrt'rok 2025
Zjednodušenie mechanizmu uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM)	1. štvrt'rok 2025
Komplexné preskúmanie mechanizmu CBAM, v ktorom sa posúdi uskutočniteľnosť rozšírenia pôsobnosti mechanizmu CBAM na iné odvetvia EÚ v rámci ETS vystavené riziku úniku uhlíka, na ďalšie odvetvia v reťazci a na nepriame emisie a podporu vývozcov, s cieľom odstrániť medzery	3. štvrt'rok 2025

³⁰ Nariadenie (EÚ) 2019/452.

³¹ Nariadenie (EÚ) 2022/2560.

Iniciatíva transstredozejskej spolupráce v oblasti energetiky a čistých technológií	4. štvrťrok 2025
Legislatívny návrh o rozšírení mechanizmu CBAM	1. štvrťrok 2026
Usmernenia k nariadeniu o zahraničných subvenciách	1. štvrťrok 2026

7. Zručnosti a kvalitné pracovné miesta v prospech sociálnej spravodlivosti a spravodlivej transformácie

Z prechodu na čistú energiu by mal mať prospech každý človek, každá komunita a každý podnik. Dohoda o čistom priemysle sa preto zaväzuje k spravodlivej transformácii, ktorá prinesie kvalitné pracovné miesta a posilní postavenie ľudí, pričom bude rozvíjať ich zručnosti, a zároveň vo všetkých regiónoch podporí sociálnu súdržnosť a rovnosť. Náš priemysel potrebuje kvalifikovanú pracovnú silu a musí ponúkať kvalitné pracovné miesta, aby prilákal špičkové talenty. Pre úspešnú čistú transformáciu je nevyhnutné zabezpečiť, aby boli v centre priemyselnej transformácie naďalej pracovníci a miestne komunity, aby sa využívali talenty a ďalej rozvíjali potrebné zručnosti. Čistá a digitálna transformácia zároveň prináša zmeny pracovnej sily a nové požiadavky na zručnosti.

7.1. Podpora zručností

Priemysel potrebuje lepší prístup k zručnostiam. Ako zastrešujúcu stratégiu v oblasti zručností **Komisia predstaví koncepciu Únie zručností** s cieľom poskytnúť ľuďom zručnosti, ktoré potrebujú na čo najlepšie využitie svojho potenciálu, a zabezpečiť, aby mali zamestnávateľia prístup k odborným znalostiam, ktoré potrebujú pre dynamické a konkurencieschopné hospodárstvo. Zároveň sa preskúmajú modely podpory EÚ pre odvetvové iniciatívy v oblasti zručností (vrátane akadémií, Paktu o zručnostiach, združenia učňovskej prípravy, centier excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy) s cieľom zefektívniť rámec na posilnenie odvetvových zručností v strategických odvetviach previazaných s Dohodou o čistom priemysle, pričom podpora z programu Erasmus+ sa zvýši až o 90 miliónov EUR.

Únia zručností posilní našu informovanosť o zručnostiach a zameria sa okrem iného na investície, vzdelávanie dospelých a celoživotné vzdelávanie, odborné vzdelávanie a prípravu, vysokoškolské vzdelávanie, udržanie a uznávanie zručností, ako aj prilákanie a integráciu kvalifikovaných talentov z tretích krajín, a to aj prostredníctvom budúcej platformy Okruh talentov EÚ. S cieľom riešiť výzvy spojené s uznávaním zručností Komisia zväzi ďalšie opatrenia na zefektívnenie a zjednodušenie procesov, ako aj nástroje digitalizácie. Vďaka **iniciatíve na zaistenie prenosnosti zručností** bude jednoduchšie, aby sa zručností získané v jednej krajine uznali v druhej.

7.2. Podpora pracovníkov v procese transformácie

Potrebujeme, aby náš priemysel aj naďalej ponúkal atraktívne pracovné podmienky. Spolu so sociálnymi partnermi sa pripraví **plán pre kvalitné pracovné miesta**, ktorý podporí

členské štáty a priemysel pri zabezpečovaní dôstojných pracovných podmienok, prísnych noriem v oblasti zdravia a bezpečnosti, prístupu k odbornej príprave a spravodlivej transformácii pracovného miesta pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby, ako aj kolektívneho vyjednávania. Cieľom plánu je prilákať talenty a prispieť ku konkurencieschopnosti európskych priemyselných odvetví.

Plán pre kvalitné pracovné miesta poskytne podporu pracovníkom počas transformácie. V tejto súvislosti bude Komisia diskutovať o rámci na podporu procesov reštrukturalizácie so sociálnymi partnermi na úrovni EÚ aj členských štátov. Rámec sa zameria na spravodlivú transformáciu, predvídanie zmien, rýchlejšiu intervenciu v prípade hrozby reštrukturalizácie a zlepšenie rámca pre informovanie a konzultácie.

Investície by sa mali týkať ochrany príjmu aj aktívnych politík trhu práce s cieľom podporiť pracovníkov počas transformácie, a to aj cez služby sprostredkovania práce, príležitosti na odbornú prípravu a rekvalifikáciu a podporu podnikania vrátane podpory zraniteľných skupín.

Diskusia sa rozšíri aj na fungovanie Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii, aby sa zistilo, ako možno zlepšiť jeho prínos. S cieľom poskytnúť podklady na prácu v tejto oblasti **Komisia vytvorí Európske stredisko pre monitorovanie spravodlivej transformácie.** Stredisko posilní dôkazovú základňu o aspektoch spravodlivosti zelenej transformácie, vypracuje štandardizované ukazovatele, zhromaždí najlepšie postupy a uľahčí výmenu údajov, aby bolo možné merať vplyvy a výsledky súvisiace so zamestnanosťou, vytváraním kvalitných pracovných miest a prechodom z jedného zamestnania do druhého, rekvalifikáciou pracovnej sily, investičnými potrebami, sociálnou ochranou a prístupom k základným službám³², a zároveň zabezpečí transparentný dialóg so sociálnymi partnermi, regionálnymi a miestnymi orgánmi, občianskou spoločnosťou a inými zainteresovanými stranami o aspektoch spravodlivej transformácie.

Komisia preskúma spôsoby, ako zlepšiť čerpanie prostriedkov z Fondu na spravodlivú transformáciu (FST), pričom využije získané poznatky a určí najlepšie postupy na vypracovanie nástrojov v rámci budúceho VFR. Komisia okrem toho prijme európsky plán pre cenovo dostupné bývanie, ktorý má okrem iného za cieľ riešiť mobilitu pracovnej sily na pracoviskách v metropolitných oblastiach.

Využívaním sociálnych kondicionalít vo financovaní z verejných zdrojov sa zabezpečuje, že z podpory poskytovanej priemyslu majú prospech aj pracovníci, a to aj vďaka podpore kolektívneho vyjednávania. Tento prístup je v súlade so širšími cieľmi EÚ, medzi ktoré patrí spolu s hospodárskym rastom aj podpora sociálnej spravodlivosti. Aby sa dosiahla inkluzívna a spravodlivá zelená transformácia, posilnená konkurencieschopnosť musí nadväzovať na doterajšie sociálne úspechy a sociálny model EÚ.

Aby bola transformácia spravodlivá a rovná pre všetkých, Únia bude ďalej podporovať pracovné a sociálne normy, a to aj v kontexte nadchádzajúceho hodnotenia Komisie týkajúceho sa legislatívneho rámca pre verejné obstarávanie.

Okrem toho v rámci preskúmania všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách Komisia posúdi, či a ako možno aktualizovať pravidlá štátnej pomoci s cieľom poskytnúť priemyslu

---

³² V súlade s odporúčaním Rady o zabezpečení spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo (2022/C 243/04, 16. júna 2022) a Rámcom kvality EÚ pre predvídanie zmien a reštrukturalizácie (COM/2013/0882 final, 13. decembra 2013).

lepšie stimuly, aby investoval do zvyšovania úrovne zručností, rekvalifikácie, kvalitných pracovných miest a nábora pracovníkov v záujme spravodlivej transformácie. Komisia posúdi, či možno zvýšiť využívanie **kondicionalít odbornej prípravy a zručností** na verejné financovanie, ktorým sa podporuje predvídanie a riadenie zmien a priemyselná transformácia. Pri ochrane práv občanov pred nadmernou mocou, a to aj v digitálnej oblasti, zohráva kľúčovú úlohu politika hospodárskej súťaže, ktorá zabezpečuje, aby noví aktéri konali spravodlivo a nekonzentrovali neprimeranú hospodársku a strategickú moc.

Keďže sociálny lízing „čistých“ výrobkov môže zabezpečiť, aby mali z prechodu na čistú energiu bez nepriaznivých distribučných účinkov prospech všetci Európania, a pomôcť stimulovať dopyt po čistých výrobkoch, Komisia vypracuje **pre členské štáty usmernenie o sociálnom lízingu vozidiel s nulovými emisiami, tepelných čerpadiel a iných čistých výrobkov**. Sociálny lízing občanom poskytne finančnú pomoc na prístup k týmto čistým výrobkom, ktorá je oprávnená aj v kontexte Sociálno-klimatického fondu.

Hlavné akcie – Zručnosti a kvalitné pracovné miesta v prospech sociálnej spravodlivosti	Harmonogram
Únia zručností	1. štvrťrok 2025
Plán pre kvalitné pracovné miesta	4. štvrťrok 2025
Usmernenie k sociálnemu lízingu čistých výrobkov	2025
Európske stredisko pre monitorovanie spravodlivej transformácie	1. štvrťrok 2026
Iniciatíva na zaistenie prenosnosti zručností	2026
Preskúmanie pravidiel štátnej pomoci podľa všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách pre sociálne podniky a prijímanie znevýhodnených pracovníkov	4. štvrťrok 2027
KPI: Zníženie počtu povolání, ktoré si vyžadujú osobitné zručnosti alebo znalosti potrebné na prechod na zelenú energiu, v prípade ktorých najmenej päť členských štátov ohlásilo nedostatok týchto zručností a znalostí. V roku 2024 bolo takýchto povolání 27 ³³ .	

8. Vykonávanie Dohody o čistom priemysle vo všetkých odvetviach

Dohoda o čistom priemysle bude slúžiť ako rámec na zapojenie do dialógu s priemyselnými odvetviami s dôrazom na MSP, a to s cieľom vyvinúť odvetvové spôsoby transformácie. Vďaka nim bude možné prijímať informované investičné rozhodnutia a uľahčí

³³ Ako uviedol Európsky orgán práce, na základe údajov národných úradov pre koordináciu siete EURES. Požiadavky na zručnosti a znalosti sú v súlade s taxonómiou klasifikácie ESCO, pokiaľ ide o zručnosti pre zelenú transformáciu, pričom príklady sa analyzovali na základe indexu zelenej intenzity pre európske kompetencie a povolania v oblasti zručností (ESCO).

sa mobilizácia väčšieho kapitálu na transformáciu, čím sa v konečnom dôsledku zrýchli pokrok smerom k čistejšej a konkurencieschopnejšej priemyselnej budúcnosti.

S cieľom prispôbiť opatrenia osobitným potrebám jednotlivých sektorov sa bude v roku 2025 pracovať na viacerých odvetvových plánoch, po ktorých budú podľa potreby nasledovať ďalšie sektory:

5. marca sa v nadväznosti na prebiehajúci strategický dialóg prijme **odvetvový akčný plán pre automobilový priemysel**. Tento akčný plán sa bude zaoberať potrebami hodnotového reťazca automobilového priemyslu so silným zameraním na inovácie v oblasti budúcich technológií a spôsobilostí.

4. marca začne strategický dialóg, na ktorý nadviaže **akčný plán pre oceliarsky a kovospracujúci priemysel** s návrhmi konkrétnych opatrení pre odvetvie železných aj neželezných kovov, ako aj pre oceliarsky a kovospracujúci priemysel. Tie už po stáročia tvoria základ priemyslu EÚ a pre čistú a digitálnu transformáciu sú zásadne dôležité.

Koncom roka 2025 sa má prijať **balík opatrení pre chemický priemysel**, v ktorom sa uzná strategická úloha chemického odvetvia ako „prierezového odvetvia“ a odvetvia kritických molekúl. Bude zahŕňať návrhy cielených iniciatív na zvýšenie konkurencieschopnosti a modernizácie tohto odvetvia, ako aj na podporu výroby a inovácií v Európe.

V **investičnom pláne pre udržateľnú dopravu** sa predstavia krátkodobé a strednodobé opatrenia prioritne zamerané na podporu konkrétnych palív z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových palív pre leteckú a vodnú dopravu, od ktorých závisí mnoho energeticky náročných priemyselných odvetví. Vďaka tomuto plánu sa urýchli aj zavádzanie nabíjacej infraštruktúry. Nové pravidlá uľahčia poskytovanie pomoci pri prechode na udržateľné druhy pozemnej dopravy a umožnia odvetviu železničnej dopravy zvládnuť čistú a digitálnu transformáciu.

Komisia takisto navrhne **stratégiu pre biohospodárstvo** s cieľom zlepšiť efektívnosť využívania zdrojov a uchopiť významný rastový potenciál biologických materiálov nahrádzajúcich fosílné materiály a súvisiacich priemyselných odvetví. Tým sa zároveň môže ešte viac znížiť závislosť od dovážaných surovín. V novom odvetvovom pláne pre biohospodárstvo sa stanovujú priority pre výrobu a využívanie biomateriálov a pre ich čo najdlhšie udržanie v hospodárstve. **Európsky pakt o oceánoch** bude slúžiť na podporu inovácií v oblasti modrých čistých technológií, obnoviteľných zdrojov energie na mori a postupov obehového hospodárstva.

9. Záver

EÚ má jedinou možnosť, ako udržať krok s konkurentmi bohatými na zdroje, a tou je spraviť z dekarbonizácie a obehovosti stredobodu našej hospodárskej politiky. Stratégiou na dosiahnutie tohto cieľa je Dohoda o čistom priemysle. Čisté emisie skleníkových plynov v EÚ sú v súčasnosti o 37 % nižšie ako v roku 1990, zatiaľ čo HDP v tom istom období vzrástol o 68 %. Tento pokrok svedčí o tom, že dekarbonizácia je hnacou silou hospodárskeho rastu a prosperity a Európanom otvára nové možnosti.

EÚ disponuje všetkými potrebnými nástrojmi, ale ich skutočná sila spočíva v strategickom zosúladení a súdržnom používaní na spoločné ciele. Kľúčovým aspektom našej stratégie je udržať mladé talenty a vytvárať príležitosti, ktoré inšpirujú a zapájajú ďalšiu generáciu. Naš

prístup má aj jednotný vonkajší a vnútorný rozmer, vďaka čomu prispôsobuje naše silné stránky dnešnej geopolitickej realite, ktorá sa vyznačuje zmenenými globálnymi trhmi a zmenenou dostupnosťou zdrojov. Preto treba zabezpečiť rovnaké podmienky bez toho, aby boli ohrozené prísne environmentálne a sociálne normy, ktoré naša spoločnosť vyžaduje.

Stratégia je však len natoľko dobrá, nakoľko sa účinne vykonáva. To si vyžaduje spoľahlivé meranie, monitorovanie a dialóg, ako aj koordinované opatrenia na úrovni EÚ v oblasti investícií a rozširovania podnikov. Komisia bude vo svojej výročnej správe o konkurencieschopnosti jednotného trhu pozorne monitorovať pokrok v dosahovaní cieľov dekarbonizácie a konkurencieschopnosti, pričom bude postupne pridávať nové kľúčové ukazovatele výkonnosti uvedené v tomto dokumente. Takisto posilní koordináciu vo všetkých svojich štruktúrach s cieľom strategicky usmerňovať, monitorovať pokrok a zapájať sa do dialógu s miestnymi orgánmi a zainteresovanými stranami.

To si nevyhnutne vyžaduje spoluprácu a zosúladenie s členskými štátmi. Komisia bude spolupracovať na vykonávaní opatrení uvedených v tomto oznámení aj so spoluzákonodarcami. Diskusie sa spočiatku zamerajú na identifikovanie naliehavých priorít dekarbonizácie a priemyselných klastrov.

Vyzývame priemysel, aby sa riadil prístupom „zdola nahor“ a cielene sa sústredil na hmatateľné výsledky, ktoré by sa mohli rozšíriť na európskej úrovni.

Opatrenia tohto spoločného plánu dekarbonizácie a konkurencieschopnosti európskeho priemyslu spoločne zabezpečia hospodársky, environmentálne aj sociálne udržateľnú budúcnosť výroby v Európe.